

Pedagogisch beleid Kinderdagverblijf Pi

Datum: 26-11-2018

Voorwoord

Kinderdagverblijf Pi is een kinderdagverblijf met als uitgangspunt: kinderen in het middelpunt te stellen en te laten groeien in eigen talenten. Door opvang op maat te bieden wil de organisatie het voor ouders mogelijk te maken naast hun gezin eigen ambities te ontplooien. Kinderdagverblijf Pi omvat 2 vestigingen, vestiging Pi Oosterenk en vestiging Pi Hanzeland. Kinderdagverblijf Pi biedt vaste en flexibele opvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar.

Dit pedagogisch beleidsplan beschrijft de visie en uitgangspunten voor de opvang van de kinderdagverblijven.

De vier pedagogische doelen beschreven door Prof. Riksen Walraven laten we tot uiting komen in het pedagogisch beleid, er wordt beschreven hoe deze uitgangspunten terug te zien in de praktijk.

De vier pedagogische doelen betreffen:

- een gevoel van (emotionele) veiligheid geven,
- gelegenheid geven tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie,
- gelegenheid geven tot het ontwikkelen van sociale competentie
- de kans geven om zich waarden en normen eigen te maken.

Totstandkoming van dit pedagogisch beleid

Dit plan is besproken met het team van pedagogisch medewerkers en de met de oudercommissie getoetst op herkenbaarheid in de praktijk. We kunnen dan ook spreken van een pedagogisch beleidsplan dat binnen de organisatie een breed draagvlak kent.

Termen als respect, veiligheid, openheid, duidelijkheid, plezier, enthousiasme en vertrouwen vormen het kader voor de omgang van het personeel met de aan hen toevertrouwde kinderen.

Kinderen in het middelpunt, groeien in eigen talent.

Het pedagogisch beleidsplan is een leidraad voor het bewaken van een eenduidige continue pedagogische kwaliteit. Het beleidsplan beschrijft de kaders waarbinnen gewerkt wordt. Door dit pedagogisch beleidsplan kunnen ouders een beeld krijgen van de wijze waarop er invulling gegeven wordt aan de omgeving waar hun kinderen worden opgevangen.

(Daar waar gesproken wordt over ouders worden ook verzorgers bedoeld).

De gekoppelde afbeelding kan niet worden weergegeven. Het bestand is mogelijk verplaatst, heeft een andere naam gekregen of is verwijderd. Controleer of de koppeling verwijst naar het juiste bestand en de juiste locatie.

Inleiding

De kernfunctie van het kinderdagverblijf voor 0-4 jarigen is:

“Het bieden van opvang aan, ontwikkelingsstimulering en mede-opvoeding van alle kinderen van 0 tot 4 jaar binnen een veilige en prettige omgeving, waarin zij belangrijke leerervaringen op alle ontwikkelingsgebieden kunnen op doen, zodat een goede voorbereiding op het basisonderwijs gewaarborgd is.”

De kinderdagverblijven hebben plaats voor kinderen met een verstandelijke en lichamelijke handicap of op sociaal-medische indicatie, met als voorwaarde dat het betreffende kind kan meedraaien in de reguliere groepen.

In de eerste levensjaren wordt de basis gelegd voor de verdere ontwikkeling van een kind: een ontwikkeling naar zelfvertrouwen, zelfrespect, naar zelfstandigheid en de ontwikkeling van sociale vaardigheden.

Het kinderdagverblijf levert een bijdrage aan die ontwikkeling door kinderen een fijne, veilige en leerzame omgeving te bieden, waar ze zichzelf kunnen zijn, zich veilig en vertrouwd kunnen voelen en zich goed kunnen ontplooiën.

Een veilige en vertrouwde omgeving wordt mede vormgegeven en bepaald door:

- *De stamgroep*: doordat kinderen in een stamgroep verblijven, ontstaat er een sfeer en situatie die bijdraagt aan de veilige en vertrouwde omgeving voor een kind. Elke groep heeft een eigen ruimte waar ze na activiteiten elders altijd terugkeren.
- *Het wennen*: de start op de groep is van groot belang voor het leggen van een basis van vertrouwen. Er wordt mede daarom veel waarde gehecht aan informatie van ouders over hun kind en hoe zij met hun kind omgaan.
- *Het dagritme*: biedt houvast en herkenning
- *Speciale plek voor baby's*: De babyperiode is de periode waarin bijzondere aandacht en meer verzorging nodig is.
- *Relatie tussen pedagogisch medewerker en kind*: de mate waarin een pedagogisch medewerker een kind aanvoelt en er aandacht voor heeft, bepaalt mede hoe prettig een kind zich voelt in de groep.

Wanneer er veiligheid voor een kind bestaat, ontstaat er ruimte om persoonlijke en sociale competenties te ontwikkelen, waarden en normen kunnen hierdoor eigen gemaakt worden (vier pedagogische doelen).

In het vervolg van dit beleidsplan zal verder ingegaan worden op hoe de pedagogische doelen inhoud krijgen in de dagelijkse praktijk. Elk doel wordt eerst kort toegelicht over welke betekenis dit heeft volgens Kinderdagverblijf Pi

Maar eerst wordt de visie van Kinderdagverblijf Pi op ontwikkelen kort toegelicht.

Het pedagogisch plan wordt afgesloten met het benoemen van de manier waarop er oudercontacten plaats vinden. Het streven hierbij is om op een goede manier samen te werken met ouders.

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1: Visie op ontwikkeling van kinderen

- 1.1. Stimuleren van de ontwikkeling door thematisch werken
- 1.2. Kindvolgsysteem
- 1.3. Ouderbetrokkenheid

Hoofdstuk 2: Een gevoel van (emotionele) veiligheid geven

- 2.1. De vestigingen
- 2.2. Ontruimen
- 2.3. De startperiode bij het kinderdagverblijf, het wennen en het intakegesprek
- 2.4. Een groep op het kinderdagverblijf
- 2.5. Pedagogisch medewerker-kind relatie
- 2.6. Bij het verlaten van het kinderdagverblijf

Hoofdstuk 3: Gelegenheid geven tot het ontwikkelen van persoonlijke en sociale competenties

- 3.1. Spelen
- 3.2. Sociale vaardigheden
- 3.3. Motorische en zintuiglijke ontwikkeling
- 3.4. Taalontwikkeling
- 3.5. Gezonde leefstijl

Hoofdstuk 4: De kans geven om zich waarden en normen eigen te maken

- 4.1. Overdracht van waarden en normen
- 4.2. Socialisatie

Hoofdstuk 5: Oudercontact, samenwerken met ouders

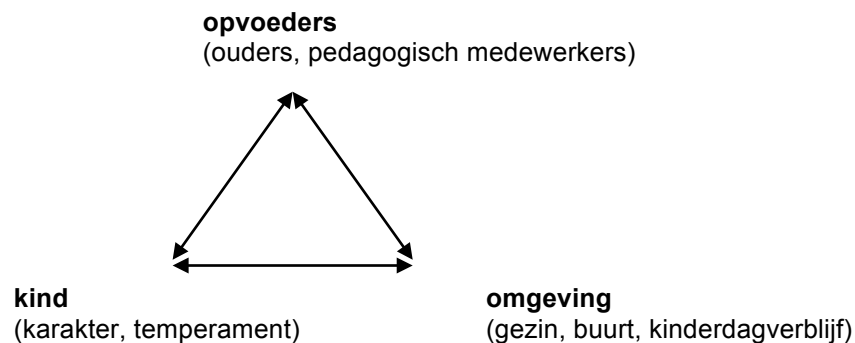
Hoofdstuk 1: Visie op ontwikkeling van kinderen

Ieder kind is uniek. Een eigen individu dat ter wereld komt met eigen karaktereigenschappen en temperament. De omgeving heeft invloed op het kind.

Het karakter, of ook wel de eigenheid van het kind, is mede bepalend voor hoe de invloed van de omgeving binnenkomt en wat een kind er mee doet. Ieder kind heeft andere prikkels nodig om te ontwikkelen en uit te groeien tot een evenwichtige volwassene.

Bij kinderdagverblijf Pi gaan we uit van de visie dat een kind zich ontwikkelt in wisselwerking met zijn omgeving. Het kind heeft invloed op zijn opvoeders en omgeving, opvoeders en omgeving hebben op hun beurt invloed op het kind.

Deze opvatting wordt weergegeven in het "transactionele model":

Hoe het kind zich ontwikkelt in de eerste jaren is bepalend voor de verdere levensloop: in die eerste jaren wordt de basis gelegd voor hoe een kind leert

- keuzes te maken,
- een eigen mening te vormen,
- voor zichzelf op te komen,
- gevoelens te uiten,
- eerlijk te zijn,
- respect voor zichzelf en anderen te hebben

Pedagogisch medewerkers, als professionele *mede-opvoeders*, zijn zich goed bewust van het unieke van ieder kind, de wederzijdse invloeden in de ontwikkeling van kinderen en hoe die te hanteren.

Kinderdagverblijf Pi ziet haar medewerkers als partners in de opvoeding. Dat impliceert dat pedagogisch medewerkers als aanvulling op de opvoeding thuis een aandeel hebben in het opvoedproces van kinderen en er een samenwerking met ouders is. Samen met ouders leveren we een bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen tot zelfredzame en verantwoordelijke burgers.

1.1 Stimuleren van ontwikkeling door thematisch werken

Kinderdagverblijf Pi werkt gedurende jaar aan verschillende thema's. Op een speelse manier wordt de ontwikkeling gestimuleerd en kunnen kinderen groeien in hun talenten. Door het inzetten van diverse activiteiten op de verschillende ontwikkelingsgebieden krijgen kinderen in een veilige omgeving grip op de wereld. Het doel van de thema-activiteiten is om de ontwikkeling van kinderen al op jonge leeftijd zo te stimuleren dat hun kansen op een goede schoolloopbaan worden vergroot.

De verschillende ontwikkelingsgebieden komen vaak in samenhang aan bod. Zo leren kinderen prettig om te gaan met elkaar en plezier te hebben in het spel. Naast cognitieve vaardigheden leren ze ook sociale, emotionele, zintuigelijke, communicatieve, creatieve en motorische vaardigheden.

1.2 Kindvolgsysteem

Om de ontwikkeling van het kind te volgen is het belangrijk om goed te observeren. Dit gebeurt dagelijks in de groepen, maar ook wordt bij de systematische evaluatie op een specifiek moment het gedrag geobserveerd, dit wordt het kindvolgsysteem genoemd.

Observeren

Elke vijf maanden wordt een observatie uitgevoerd, er wordt een vragenlijst ingevuld door de mentor van een kind. De mentor van het kind stuurt deze ingevulde vragenlijst door naar de ouders. Er worden vragen beantwoord die gaan over verschillende ontwikkelingsgebieden. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de taal en spraakontwikkeling waarbij de vraag wordt gesteld:

Begrijpt een aantal woordjes, bv. fles, bal (kijkt ernaar of zoekt het als je het woord noemt)

In gesprek met ouders

Door het verkregen beeld van een kind, wat mede door het kindvolgsysteem ontstaat, kan de pedagogisch medewerker beslissingen nemen over het ondersteunen van het kind in zijn/haar ontwikkeling.

Na elke observatie wordt een ouder uitgenodigd voor een 10-minuten gesprek. Het is aan ouders om wel of geen gehoor te geven aan de uitnodiging voor een gesprek. De reactie van ouders wordt verwerkt in het kindvolgsysteem. Wanneer er overleg met ouders plaats vindt wordt vastgelegd door de mentor wat met de ouders is afgesproken. De mentor zorgt ervoor dat de afspraken die gemaakt zijn met ouders in de praktijk worden uitgevoerd. Als voorbeeld kan hierbij gedacht worden aan: kinderen met een voorkeurshouding vaker op de buik neerleggen. Of het bieden van extra uitdaging op de peutergroep wanneer de basisschoolleeftijd bijna bereikt wordt. De mentor bespreekt gemaakte afspraken met ouders ook met de overige leden uit het team.

Bijzonderheden in ontwikkeling

Wanneer er bijzonderheden in de ontwikkeling worden gesignaleerd die passende zorg en hulp vragen kunnen ouders verwezen worden naar instanties voor ondersteuning. Kinderdagverblijf Pi werkt o.a. samen met een logopedie en kinderfysiotherapeut deze specialisten komen op de vestigingen. Ook is het mogelijk om extra begeleiding van bijvoorbeeld een orthopedagoog in te schakelen. Ouders hebben hierin de regie, de mentor is hierbij adviserend en stimulerend aanwezig. Meer informatie over deze werkwijze is te vinden in het protocol en processchema welbevinden.

Wanneer een kind 4 jaar wordt vult de mentor van het betreffende kind het Zwolse overdrachtsformulier voor het gaan naar de basisschool in. Er wordt aan ouders de mogelijkheid geboden om het formulier te bespreken waarna het vervolgens meegegeven wordt. Het formulier kan worden gebruikt voor zowel de overdracht naar de basisschool als de overdracht naar de BSO (wanneer hier gebruikt van wordt gemaakt). De ouder zorgt voor de overdracht van het formulier aan de basisschool of BSO. Op het formulier worden de contactgegevens van de mentor aangegeven, zodat er contact opgenomen kan worden door de basisschool wanneer daar een reden voor is. Op deze wijze streven wij naar een doorgaande leerlijn waarbij de ontwikkeling van een kind centraal staat.

Kinderdagverblijf Pi biedt opvang aan voor kinderen van 0-4 jaar. Wanneer een buitenschoolse opvang, Kinderdagverblijf Pi benadert voor een overdracht dan zijn wij hiertoe bereid, wanneer ouders hiermee instemmen. Ouders kunnen het Zwols overdrachtsformulier gebruiken voor de overdracht naar de BSO, op het formulier staan contactgegevens van de mentor van het kind. Wanneer een buitenschoolse opvang, Kinderdagverblijf Pi benadert voor een mondelinge overdracht dan zijn wij hiertoe zeer bereid, wanneer ouders hiermee instemmen.

1.3 Ouderbetrokkenheid

Bij onze thema-activiteiten worden ouders zoveel mogelijk betrokken bij de ontwikkeling van hun kinderen. Zij worden gestimuleerd om thuis activiteiten te doen die aansluiten bij wat er op het kinderdagverblijf wordt gedaan. Ouders worden op de hoogte gesteld van het thema dat centraal staat in de groep en waar aandacht aan wordt besteed. De ouders ontvangen per thema een mailing waarop thuis verder geborduurd kan worden.

Hoofdstuk 2: Een gevoel van (emotionele) veiligheid geven

Inleiding:

Binnen het kinderdagverblijf wordt gezorgd voor een veilige en gezonde omgeving, zowel fysiek als emotioneel. Een kind dat zich veilig voelt, voelt zich goed en heeft energie om te leren en zich te ontwikkelen. Wanneer een kind zich veilig voelt is er een goede basis om zich verder te kunnen ontwikkelen.

Vertrouwde relaties zijn essentieel voor een veilige omgeving. Een relatie is het resultaat van herhaald contact. Er ontstaat een emotionele band. Onderzoek vanuit de hechtingstheorie toont aan dat jonge kinderen zich aan hun pedagogisch medewerkers gaan hechten; ze gebruiken hen als veilige basis om de omgeving te verkennen en zoeken bij hen bescherming en troost. Een warme, vertrouwde relatie tussen pedagogisch medewerker wil zeggen dat het kind weet dat er goed voor hem of haar gezorgd wordt en dat hij of zijn gerespecteerd wordt.

In de onderstaande alinea's wordt eerst toegelicht hoe de fysieke veiligheid van het kinderdagverblijf gewaarborgd is. Vervolgens wordt er ingegaan op de contacten tussen kind en pedagogisch medewerker.

2.1 De vestigingen

De ruimtes binnen het kinderdagverblijf zijn kindveilig. Er worden elk jaar controles uitgevoerd door de GGD in opdracht van de gemeente, gericht op hygiëne, veiligheid, inzet van gediplomeerd personeel, en pedagogische werkwijze. Daarnaast voert de brandweer jaarlijks een controle uit op brandveiligheid. Er is een gezondheid en veiligheidsbeleid dat elk kwartaal geëvalueerd wordt en vervolgens bijgesteld. De pedagogisch medewerkers volgen regelmatig een BHV-training. Hierbij wordt geoefend in het ontruimen van een locatie, brand blussen, reanimatie en EHBO. Er is altijd iemand aanwezig op de vestiging met een EHBO certificaat.

2.2. Ontruimen

Het is van het grootste belang dat in geval van brand of andere calamiteiten kinderen en volwassenen als eerste in veiligheid worden gebracht. Een belangrijk aspect is dat dit op een gestructureerde wijze gebeurt. Daarom wordt tenminste één maal per jaar een ontruiming met de kinderen geoefend. Bij ontruimen is een verzamelpunt bekend waar kinderen alleen aan ouders worden meegegeven. Bij een ontruiming worden de jongste kinderen eventueel meegenomen in rescuebedjes, die op elke vestiging aanwezig zijn. Deze zijn verrijdbaar en hierin kunnen snel meerdere kinderen vervoerd worden.

Daarnaast oefenen alle groepen, met de kinderen die kunnen lopen, regelmatig tijdens wandelingen buiten de vestiging met het 'ontruimingskoord'. Kinderen houden allemaal een ring vast aan een lang koord en wandelen zo naar buiten of naar de afgesproken plaats. Door dit regelmatig met kinderen te oefenen is het niet bedreigend maar onderdeel van het naar buiten gaan.

2.3. De startperiode bij het kinderdagverblijf; het wennen en het intakegesprek

Een kind, en zijn of haar ouders, dat voor het eerst naar het kinderdagverblijf gaat, doet geheel nieuwe ervaringen op. Ieder kind (en iedere ouder) kent dan ook een zogenaamde gewenningsperiode. De één zal zich al na een paar keer vertrouwd voelen, een ander heeft wat langer de tijd nodig.

Er wordt vanuit gegaan dat ieder kind moet wennen en dat op zijn eigen manier uit, bijv. een kind kijkt eerst de kat uit de boom, een kind dat in het begin veel huult, een baby die de eerste tijd heel weinig slaapt. Zo zijn er tal van reacties mogelijk.

In de eerste periode is het contact tussen pedagogisch medewerkers en ouders heel belangrijk om het kind goed te leren begrijpen. Aan de plaatsing gaat een intakegesprek vooraf waarin belangrijke informatie over wat een kind als prettig ervaart en nodig heeft uitgewisseld wordt. Ook de werkwijze van het kinderdagverblijf wordt toegelicht.

Het doel van de intake is:

- de ouders een indruk te geven waar en hoe en door wie zij hun kind laten opvangen
- het kind kennis te laten maken met het verblijven in een groep;
- de pedagogisch medewerkers kennis te laten maken met kind en ouders.

Een kind komt in principe minimaal 10 uur wennen op de groep, mocht blijken dat vaker wennen noodzakelijk is dan kan de ouder hierover afspraken maken met de vestigingsmanager van de vestiging. Ouders kunnen altijd bellen als ze willen weten hoe het met hun kind gaat.

Mentor:

Elk kind krijgt bij de start een mentor bij Kinderdagverblijf Pi toegewezen. De mentor is eerst verantwoordelijke voor het welzijn en de ontwikkeling van het kind bij Kinderdagverblijf Pi. En is daarmee ook het eerste aanspreekpunt voor ouders om over de ontwikkeling van hun kind te spreken. Tijdens het intakegesprek wordt kenbaar gemaakt welke mentor een kind krijgt, wat de taken inhouden en er wordt informatie verschaft over de bereikbaarheid van de mentor

2.4. Een groep op het kinderdagverblijf

Bij Kinderdagverblijf Pi streven we ernaar dat kinderen zich veilig en vertrouwd voelen en het kinderdagverblijf zien als een vertrouwde omgeving waar ze met plezier naar toe gaan. Voor dat gevoel van veiligheid is continuïteit één van de belangrijkste aspecten. Daarom plaatsen we kinderen in een vaste stamgroep waar ze zo lang mogelijk kunnen blijven spelen met zoveel mogelijk dezelfde pedagogisch medewerkers en groepsgenootjes. Er zijn stamgroepen waar kinderen van 0-3 jaar in opgevangen worden. In deze stamgroepen zijn maximaal 16 kinderen aanwezig met 3 pedagogisch medewerkers. Vanaf 2.5 à 3 jaar kunnen de kinderen doorstromen naar de peutergroep. Op de peutergroep zijn maximaal 16 kinderen aanwezig met 2 pedagogisch medewerkers.

Elke dag zijn veelal dezelfde pedagogisch medewerkers aanwezig.

Op beide locaties wordt op deze manier gewerkt, omdat:

- het een kind zoveel mogelijk zekerheden biedt. Gedurende de verblijfsperiode zijn er zo weinig mogelijk wisselingen en veranderingen gewaarborgd. Het kind kan meerdere jaren vanuit dezelfde vertrouwde groep leren en ontdekken.
- kinderen met en van elkaar leren. Kinderen leren dat een jong kind minder kan, dat je rekening moet houden met elkaar, dat je elkaar kunt helpen.
- het kinderen een heel natuurlijke omgeving biedt waarin ze in hun eigen tempo kunnen ontwikkelen en ontdekken. Voor de jonge kinderen is er ruimte om even terug te trekken. Een ouder kind heeft voldoende uitdaging om nieuwe materialen te ontdekken.
- het minder druk legt op kinderen die achterblijven in hun ontwikkeling. Bovendien biedt de samenstelling van de groep, jonge en oudere kinderen samen, gelegenheid om juist kinderen die achterblijven in lichamelijke dan wel geestelijke ontwikkeling een plek te geven.
- het voor de pedagogisch medewerkers afwisselender werken is. Er is een grote afwisseling tussen verzorgen en begeleiden van kinderen in diverse ontwikkelingsfasen.

Groepsgrootte

De locaties van kinderdagverblijf Pi hanteren de wettelijke normen voor de groepsgrootte. Kinderen worden geplaatst in een vaste stamgroep. Bij lage kind aantallen worden groepen evt. samengevoegd. De vaste pedagogisch medewerker van een kind is echter altijd aanwezig en het aantal kinderen per pedagogisch medewerker wordt niet overschreden.

Kinderen hebben gedurende de dag ook contacten met kinderen en pedagogisch medewerkers van andere groepen, bijv. tijdens het buitenspelen, bij gezamenlijke activiteiten en aan het begin en eind van de dag. Gezamenlijke spelactiviteiten kunnen zijn: samen buiten spelen, met alle groepen Sinterklaas of Kerstfeest vieren of samen muziek maken met de oudste kinderen uit meerdere groepen.

Flexibele opvang

Naast de standaard dagopvang biedt kinderdagverblijf Pi ook flexibele opvang. We kennen flexibele afname waarin ouders wisselende dagen en/of dagdelen afnemen, maar er kan ook flexibele opvang per uur flexibel worden. Ouders vragen deze uren wekelijks in Bitcare aan, uiterlijk op woensdag. Kinderen die flexibel per uur komen kunnen elk moment van de dag komen, mits ze drie uur opeenvolgend opgevangen worden en minimaal 25 uur per maand afnemen. In principe hebben kinderen die flexibel komen ook een vaste stamgroep. Mocht deze groep een keer vol zitten, dan kunnen de kinderen die flexibel komen op een andere groep opgevangen worden, mits daar plek is.

Afname van extra dagdelen of opvang in meerdere stamgroepen.

In principe worden kinderen bij het afnemen van incidentele extra dagdelen geplaatst in hun eigen stamgroep. Als dit niet mogelijk is, kan het kind gedurende een bepaalde periode opgevangen worden in een andere stamgroep. Ouders geven hiervoor schriftelijke toestemming.

Kinderen die tijdelijk in meerdere stamgroepen worden opgevangen worden zo spoedig mogelijk weer overgeplaatst naar één stamgroep, en zij hebben nooit meer dan twee stamgroepen.

3 uren regeling

Gedurende de dag mogen er drie uren ingezet worden waarbij afgeweken wordt van de leidster kind ratio zoals beschreven staat in de wet kinderopvang. Vanuit de wet IKK zijn er geen vastgestelde tijdsvakken meer voorgeschreven, waarbinnen afwijken van het maximaal aantal kinderen per medewerkers is toegestaan. Over een hele dag gezien mag er op een groep maximaal 3 uur minder personeel ingezet worden. Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moet aanwezig zijn tijdens deze drie uur. Onderstaand wordt beschreven dat wij per dag nooit meer dan drie uur afwijken bij de dagopvang.

Bij kinderdagverblijf Pi wordt de 3-uursregeling ingevuld aan het begin en het einde van de dag, en tussen de middag tijdens pauzemomenten.

Dit krijgt in de praktijk de volgende invulling:

Dag	Tijd waarin wordt afgeweken van de BKR regeling	Tijd waarin niet wordt afgeweken van de BKR regeling
Maandag	7.30 uur tot 8.30 uur 13.00 uur tot 14.00 uur 17.00 uur tot 18.00 uur	6.30 uur tot 7.30 uur 8.30 uur tot 13.00 uur 14.00 uur tot 17.00 uur 18.00 uur tot 19.00 uur
Dinsdag	7.30 uur tot 8.30 uur 13.00 uur tot 14.00 uur 17.00 uur tot 18.00 uur	6.30 uur tot 7.30 uur 8.30 uur tot 13.00 uur 14.00 uur tot 17.00 uur 18.00 uur tot 19.00 uur
Woensdag	7.30 uur tot 8.30 uur 13.00 uur tot 14.00 uur 17.00 uur tot 18.00 uur	6.30 uur tot 7.30 uur 8.30 uur tot 13.00 uur 14.00 uur tot 17.00 uur 18.00 uur tot 19.00 uur
Donderdag	7.30 uur tot 8.30 uur 13.00 uur tot 14.00 uur 17.00 uur tot 18.00 uur	6.30 uur tot 7.30 uur 8.30 uur tot 13.00 uur 14.00 uur tot 17.00 uur 18.00 uur tot 19.00 uur
Vrijdag	7.30 uur tot 8.30 uur 13.00 uur tot 14.00 uur 17.00 uur tot 18.00 uur	6.30 uur tot 7.30 uur 8.30 uur tot 13.00 uur 14.00 uur tot 17.00 uur 18.00 uur tot 19.00 uur

Dit schema laat zien dat er per dag nooit langer dan 3 uur worden afgeweken van de 3-uurs regeling.

Baby's in de groep

Baby's nemen een bijzondere plaats in in de groepen.

De pedagogisch medewerker gaat uit van het eigen eet-, speel- en slaapritme van iedere baby, in overleg met de ouders. Er wordt geprobeerd om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het ritme dat het kind thuis is gewend. Voor elke baby wordt het slaap-, waak- en voedingsritme bijgehouden in Bitcare, ouders kunnen gedurende de dag die informatie inzien op de Bitcare app. Hieraan worden ook foto's van het kindje toegevoegd.

De baby's hebben individuele aandacht en verzorging nodig. Ze krijgen die aandacht vooral tijdens het voeden en het verschonen en er wordt tijd gemaakt om even te knuffelen. Bovendien vinden de oudere kinderen het prachtig om te "tuttelen" met een baby, door bijvoorbeeld voor de box te gaan zitten babbelen. In de groep is een veilige babyhoek gecreëerd d.m.v. een (hoge) box, die baby's de

gelegenheid biedt om te spelen en de groepsruimte en andere kinderen te aanschouwen vanaf veilige afstand. Andere veilige babyplekken zijn afgeschermdde speelhoeken en speelkleden. Baby's worden al snel bij het groepsgebeuren betrokken, door ze op schoot te nemen of in de kuipstoel mee aan tafel te laten gaan.

Kinderen met een handicap

Kinderen met een geestelijke en/of lichamelijke handicap of een ontwikkelingsachterstand zijn ook van harte welkom bij kinderdagverblijf Pi. Uitgangspunten daarbij zijn dat het kind moet kunnen functioneren in de gewone groep en de zorg en begeleiding die nodig is door de pedagogisch medewerkers geboden kan worden. De groepsopbouw biedt ook voor kinderen met een handicap mogelijkheden om te kunnen functioneren op eigen niveau in de groepen. Er zijn op voorhand geen extra voorzieningen of aanpassingen in de groepen. Er zal dan ook in overleg met de ouders bepaald worden of een kind in de groep kan functioneren. Het overleg met ouders blijft gedurende de hele plaatsingsperiode van belang. Wanneer een kindje meer zorg nodig heeft dan Pi kan bieden is er de mogelijkheid om binnen de locatie Pi Oosterenk gebruikt te maken van het medisch kinderdagverblijf "De Schavuiten". In iedere groep kan maximaal één kind met een handicap worden geplaatst, voor zover de pedagogisch medewerkers van de betreffende groep in staat zijn het kind goed op te vangen.

Volwassenen in de groep

Naast de vaste pedagogisch medewerkers in de groep zijn er nog meer mensen werkzaam op de vestigingen, zij zijn allen in het bezit van een VOG. (Verklaring omtrent Gedrag)

Zo kan men de volgende mensen tegenkomen:

- leidinggevenden, managementleden: komen soms onverwacht binnen op de groepen voor observatie of overleg
- stagiaires: zij zijn tijdelijk bij ons in de groepen om praktijkervaring op te doen
- schoonmakers of schoonmaakhulpen: zijn niet permanent in de groep aanwezig, kunnen wel soms binnenlopen voor overleg of een vraag
- klussendienst van kinderdagverblijf Pi: zijn soms aanwezig op de vestiging om klussen te doen in en om het gebouw.

Dagritme

Kinderen hebben behoefte aan structuur en duidelijkheid. Daarom verlopen de dagen in het kinderdagverblijf volgens een vast patroon rond spelen, eten en slapen, passend bij de leeftijd van de kinderen. In bijlage 1 staat de dagindeling die in grote lijnen op beide vestigingen wordt gehanteerd.

2.5. Pedagogisch medewerker-kind relatie

Voor het gevoel van veiligheid is het belangrijk dat het kind een relatie met één of meerdere pedagogisch medewerkers kan opbouwen. Om een relatie op te bouwen is het van groot belang dat de pedagogisch medewerker het kind goed leert kennen. Hierbij zijn ouders onmisbaar; zij kennen hun kind immers het beste. Informatie van hen is niet alleen in de beginperiode noodzakelijk, maar tijdens de hele verblijfsperiode op het kinderdagverblijf. Door middel van mondeling contact tijdens de breng- en haalmomenten en daarnaast contact via Bitcare, kunnen ouders en pedagogisch medewerkers de opvoeding en begeleiding van het kind op elkaar afstemmen.

Een respectvolle houding in een ontspannen open sfeer is de basis en het uitgangspunt in de benadering van de kinderen. Pedagogisch medewerkers proberen het kind een goed gevoel te geven door positief op hem of haar te reageren. Een goede relatie wordt mede opgebouwd door een kind persoonlijke aandacht te geven. Die aandacht bestaat uit samen spelen, samen lachen, prijzen, aanmoedigen, begrip bij pijn, verdriet en onmacht, troosten en lichamelijke verzorging.

In de leeftijd van 0-1 jaar vindt de hechting plaats met vertrouwenspersonen, om de wereld voor kinderen herkenbaar te laten zijn en veilig, is het van belang dat er niet teveel verschillende personen betrokken zijn bij de verzorging en opvoeding van een baby. Kinderdagverblijf Pi heeft daarom een overzicht per vestiging welke pedagogisch medewerkers per dag aanwezig zijn op de groep. Hierdoor treft een kind die middels het standaard aanbod naar de opvang gaat maximaal twee vaste gezichten per groep. Bij de flexibele opvang kan dit uitgangspunt niet altijd nageleefd worden. Wel is er sprake van drie vaste pedagogisch medewerkers per groep die wekelijks het rooster invullen. In bijlage 2 is het format opgenomen waarin duidelijk wordt welke medewerker op welke dag aanwezig is.

Veiligheid en zorg

Pedagogisch medewerkers van kinderdagverblijf Pi bewaken door hun manier van werken zowel de emotionele als de fysieke veiligheid van de kinderen die zij opvangen. Zij doen dit in de meest brede zin van het woord. Dit betekent o.a. dat zij al jarenlang een signalerende functie vervullen als het gaat om het handelen bij een (vermoeden van) kindermishandeling. Hierbij wordt de werkwijze uit de landelijke Meldcode Kindermishandeling en Huiselijk Geweld gevolgd. Deze meldcode geeft een stappenplan van hoe te handelen bij:

- 1) (een vermoeden van) huiselijk geweld en kindermishandeling;
- 2) grensoverschrijdend seksueel gedrag tussen kinderen onderling;
- 3) (een vermoeden van) kindermishandeling door de beroepskracht.

Voor alles staat dat er gewerkt wordt in een open, professioneel werkklimaat waarbij de drempel om elkaar op bepaalde gedragingen binnen het werk aan te spreken zo laag mogelijk is. Ook de werving- en selectieprocedure en het kunnen overleggen van een VOG (verklaring omtrent gedrag) van nieuwe medewerkers en stagiaires is een van de onderdelen om een betrouwbare opvang te blijven waarborgen. De wijze waarop aan het vier-ogen principe invulling wordt gegeven verschilt per locatie en is o.a. afhankelijk van de grootte van de vestiging en de bezetting van de dagdelen. Zo kan het zijn dat aan de randen van de dag stamgroepen worden samengevoegd of kunnen stagiaires boventallig ingezet worden als extra paar ogen. In het pedagogische vestigingsplan staat beschreven hoe de uitvoering van het vier-ogen principe voor uw kind is geregeld.

Signalerende taak

Pedagogisch medewerkers zijn "mede-bewakers" van het ontwikkelingsniveau van de kinderen. In de dagelijkse praktijk zien pedagogisch medewerkers hoe een kind functioneert. Bij de meeste kinderen verloopt alles conform verwachting. Toch is het goed om met regelmaat eens stil te staan bij die verwachting.

Communicatie pedagogisch medewerker- kind

Pedagogisch medewerkers communiceren de hele dag met kinderen door te praten, te luisteren en met hun lichaamshouding. Ze proberen goed te kijken naar een kind en in te schatten wat het kind denkt en voelt. Pedagogisch medewerkers nodigen kinderen uit om deel te nemen in het groepsgebeuren, waarbij ze rekening houden met de talenten, capaciteiten en de leeftijd van het kind. Door middel van bijscholing en door teamoverleg, worden alle pedagogisch medewerkers blijvend uitgedaagd om intensief te kijken naar kinderen en naar hun eigen houding en handelen. Vier aspecten worden daarin belicht, die organisatie breed als basis voor een goede pedagogisch medewerker-kind relatie worden onderschreven.

Pedagogisch medewerkers proberen kinderen zowel individueel als groepsgewijs:

- **emotioneel te ondersteunen:** door positief te reageren het kind "een goed gevoel geven", prijzen, aanmoedigen en troosten.
Dit vraagt een sensitieve houding waarbij de pedagogisch medewerker goed kijkt naar het kind en probeert goed in te schatten wat het kind denkt en voelt. De pedagogisch medewerker probeert bovendien te reageren op een manier die aansluit bij de behoefte van het kind, dit wordt ook wel een responsieve houding genoemd.
De pedagogisch medewerker communiceert met kinderen met een respectvolle houding waarbij kinderen worden uitgenodigd om deel te nemen aan groepsgebeuren of een activiteit. Een kind moet leren om zelf keuzes te maken. De pedagogisch medewerker helpt door bijv. te vragen: "wil je verven of kleien, in plaats van de open vraag: wat wil je doen". Een open vraag kan kinderen erg onzeker maken, als ze zelf nog niet kunnen bedenken wat er te kiezen valt. Pas nadat kinderen geleerd hebben wat kiezen is, kunnen ze ook open vragen adequaat beantwoorden.
- **te respecteren in hun autonomie:** respect hebben voor wat het kind uit zichzelf doet en al zelf kan. Kinderen worden in de gelegenheid gesteld om zelf ervaringen op te doen d.m.v. spelmateriaal, activiteiten aanbod en de inrichting van de groepen en het buitenterrein. Pedagogisch medewerkers lokken spel uit en begeleiden, ondersteunen en stimuleren. Kinderen worden door de pedagogisch medewerkers aangesproken op wat ze zelf kunnen en worden betrokken bij het dagelijkse gebeuren.

Zelfredzaamheid wordt geoefend, zonder dat een kind overvraagd wordt of aan z'n lot wordt overgelaten. Een kind kan altijd terugvallen op hulp en steun van de pedagogisch medewerkers.

Voorbeelden: zelf jas ophalen, helpen opruimen, zelf eten, op de bank aan tafel gaan zitten

- structuur te bieden: zorgen dat kinderen weten wat er van hen wordt verwacht. De regels in de groep en het vaste dagritme zijn de zichtbare structuur bieders. Maar minstens even belangrijk is het dat een kind weet dat het terug kan vallen op een pedagogisch medewerker. Dat de pedagogisch medewerker het kind ondersteunt in interactie met andere kinderen en bij het voorkomen en oplossen van conflicten.
- duidelijke informatie en uitleg te geven: hierbij is het aansluiten bij aandacht, niveau en tempo van het kind van groot belang. Afspraken, regels en omgangsvormen worden duidelijk uitgelegd aan kinderen. Kinderen die iets doen wat niet getolereerd kan worden, worden aangesproken op het gedrag. Gedrag wordt afgekeurd, niet het hele kind. Dus: "wat jij doet vind ik stout" en niet "jij bent stout". Kinderen voelen hierdoor dat zij als mens niet afgekeurd worden.

Groepsregels:

Groepsregels worden gehanteerd om grenzen aan te geven en dus duidelijkheid en structuur te creëren. De groepsregels regelen tevens de sociale omgang.

Voorbeelden van omgangsregels, die in de meeste groepen worden gehanteerd, zijn:

- Wachten op elkaar als er groepsactiviteiten worden gedaan
- Samen opruimen
- Zingen voor het eten, drinken
- Samen spelen, samen delen
- Een kind wordt gewezen op het feit dat het iets doet dat niet mag/kan. Pas daarna volgt een waarschuwing en eventueel wordt het kind gecorrigeerd. Vaak bestaat dit corrigeren uit het kind even uit de situatie halen en tot bezinning laten komen.

Gehechtheid

De emotionele relaties van baby's met hun ouders en andere opvoeders zijn van essentieel belang voor een goede ontwikkeling. Elk kind raakt tijdens het eerste levensjaar gehecht aan een of meer belangrijke volwassenen. Wanneer een baby tussen zes en twaalf maanden oud is, krijgt hij/zij een duidelijke voorkeur. Vanaf deze leeftijd wil het kind het liefst in de nabijheid zijn van deze vertrouwde volwassenen en niet hen worden gescheiden. In de leeftijd van 6 maanden tot 18 maanden moet hier rekening mee gehouden worden wanneer een kind overgeplaatst wordt naar een andere groep. Hierbij wordt gekeken of de ontwikkelingsfase voor een kind de verschuiving toelaat of dat er beter een oudere leeftijd gekozen kan worden.

Groeien in eigen talenten

Elk kind heeft zijn eigen interesses en wensen. Ieder kind is een individu met eigen talenten.

Kinderdagverblijf Pi wil hierbij stimulerend aanwezig zijn om deze talenten verder te laten ontwikkelen. De benadering van pedagogisch medewerkers is hierop afgestemd. Het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers signalen sensitief oppakt van een kind en dit benoemt met woorden wat er aan de hand is met een kind.

Groepsdynamiek

De pedagogisch medewerkers zijn de veilige haven van een kind. Pedagogisch medewerkers stimuleren niet alleen de een op een interacties maar ook tussen de kinderen onderling.

Ze spelen zo een cruciale rol in het bieden veiligheid en het sociale verkeer op de groep, ze hebben oog en oor voor individuele kinderen en voor de dynamiek van de gehele groep.

Inzet van beroepskrachten in opleiding, stagiaires en vrijwilligers:

Bij kinderdagverblijf Pi bieden we de mogelijkheid om mensen op te leiden tot pedagogisch medewerker middels het verstrekken van stageplaatsen.

Deze beroepskrachten in opleiding zijn altijd samen met een gediplomeerde pedagogisch medewerker aanwezig op de groep. Er wordt door deze stagiaires een actieve bijdrage gevraagd in de taken van de groep. De taken worden afgestemd op het niveau van de opleiding waar de student zich bevind. Een stagiaire van de opleiding MBO niveau 3 of hoger aanwezig mag onder begeleiding van de stagebegeleider groepstaken en de zorg voor kinderen op zich nemen. In afstemming met de stagebegeleider wordt besproken welke taken zelfstandig mogen worden uitgevoerd en welke in gezamenlijkheid. Voordat de stage gestart wordt moet de overeenkomst ondertekend zijn en moet de stagiaire in het bezit zijn van een VOG en ingeschreven staan bij het personenregister kinderopvang.

Wanneer een stagiaire bij Kinderdagverblijf Pi wil stage lopen dan vindt er een kennismakingsgesprek met de vestigingsmanager plaats. Tijdens dit gesprek wordt toegelicht wat van stagiaires verwacht wordt tijdens een stageperiode. Er wordt een stagebegeleidster op de groep toegewezen. De stagebegeleidster werkt samen met de stagiaire aan de gestelde leerdoelen. Er vinden begeleidingsgesprekken hierover plaats. Er wordt door de stagebegeleidster in de praktijk contact onderhouden met de school van de stagiaire. Kinderdagverblijf Pi is een erkend leerbedrijf. De stagiaire wordt gestimuleerd door open communicatie om zich te ontwikkelen tot het niveau van pedagogisch medewerker.

Concrete taken die een stagiaire in overleg en onder toezicht van pedagogisch medewerkers uitvoeren zijn: kinderen voeding geven, persoonlijke verzorging van kinderen, te weten: luiers verschonen, begeleiden naar toilet, gezicht en handen wassen etc., thema activiteiten ondernemen met de kinderen, buiten spelen, huishoudelijke taken: als was opvouwen, groepsruimte schoon houden, bedden verschonen etc., voorlezen aan kinderen, voorbereidende werkzaamheden als: maaltijden voorbereiden etc, meedenken in het kindvolgsysteem, in gezamenlijkheid met de pedagogisch medewerker, oudercontacten onderhouden.

Afspraken met betrekking tot omgang, verantwoordelijkheden en betrokkenheid

Omgang: De stagiaire heeft een gelijkwaardige omgang met collega's. In de eerste weken stelt de stagiaire zich persoonlijk voor aan ouders en collega's. Tevens hangt hij/zij bij de deur van de groep een foto met tekst waarin hij/zij zichzelf voorstelt.

Beroepsgeheim: Voor afspraken omtrent gedragsregels kan de stagiaire de beroepscode raadplegen. Als de stagiaire voor schoolopdrachten gebruik wil maken van foto's of namen van kinderen, dient de stagiaire hiervoor met de groepsleiding af te stemmen welke ouders hiervoor toestemming hebben gegeven. Er mag in schoolopdrachten vrij met fictieve namen worden gewerkt.

Verantwoordelijkheid: Om ook echt iets te kunnen leren, krijgt de stagiaire de nodige verantwoordelijkheden, met daarbij de ruimte voor het stellen van vragen en het uitvoeren van taken.

Betrokkenheid: De stagiaire wordt betrokken bij het team. De stagiaire is niet aanwezig tijdens het teamoverleg, tenzij dit vanuit de opleiding voor het maken van een opdracht nodig is. Wel wordt de stagiaire door de begeleider op de hoogte gehouden van relevante informatie besproken tijdens teamoverleggen. De begeleider houdt bij het overdragen van deze informatie rekening met de wet op de privacy.

Oudercontacten: De schriftelijke overdracht, observaties en het voeren van oudergesprekken worden door de stagiaire uitgevoerd onder toezicht van de begeleider.

Uitstapjes met kinderen: Tijdens uitstapjes met kinderen wordt de stagiaire als boventallig ingezet.

Verwachtingen en taken van een stagiaire:

- Wij hanteren een proeftijd van 1 maand, mocht blijken dat een stagiaire niet goed functioneert of niet aansluit bij Kinderdagverblijf Pi, dan zullen wij binnen deze maand de overeenkomst beëindigen.
- De stagiaire draait mee in het dagelijks ritme van het kinderdagverblijf en voert voldoende werkzaamheden uit. Dit moet uiteraard aansluiten bij het opleidingsniveau.
- De stagiaire heeft nog geen verantwoordelijkheden voor de kinderen en wordt boventallig ingezet. Uiteraard heeft ze wel verantwoordelijkheden over haar eigen leerproces.
- De stagiaire mag nooit alleen op de groep staan. Niet alleen openen en sluiten. Geen telefoon aannemen en geen medicijnen toedienen of temperaturen. De stagiaire staat altijd onder toezicht van een pedagogisch medewerker.
- Er wordt van de stagiaire verwacht dat deze veilig, hygiënisch en ergonomisch werkt.

Hoofdstuk 3: gelegenheid geven tot het ontwikkelen van persoonlijke en sociale competentie

Inleiding:

Kinderen ontwikkelen zich in hun eigen tempo en op hun eigen manier. Zij ontwikkelen hun sterke kanten en talenten en zijn op sommige gebieden -misschien tijdelijk- minder sterk.

De ontwikkeling van een kind verloopt, tot in het zevende levensjaar, in een speels proces vol tempowisselingen. Achterblijven hoeft niet direct achterstand te betekenen. Pedagogisch medewerkers bieden kinderen mogelijkheden om zich te kunnen ontwikkelen en er is aandacht voor de talenten en de minder sterke kanten van een kind. Kinderdagverblijf Pi wil vertrouwen stellen in elk uniek ontwikkeltraject en is daarbij stimuleren aanwezig vanuit betrokkenheid naar kinderen, om te groeien in eigen talenten.

In onderstaande alinea wordt ingegaan om de verschillende vormen van spel die Kinderdagverblijf Pi onderkent en op welke manier dit bijdraagt aan de ontwikkeling. Vervolgens wordt toegelicht hoe het kinderdagverblijf omgaat met verschillende ontwikkelgebieden en welke gelegenheid tot ontwikkeling hiervoor geboden wordt.

3.1 Spelen

Voor de ontwikkeling van jonge kinderen is spelen essentieel. Spelen is een manier om de wereld te ontdekken en te leren hanteren. Via spelen ontdekken ze hun eigen kunnen en eigen grenzen. Spel biedt kinderen mogelijkheden om hun emoties te uiten.

Spel en spelen zijn voor kinderen de middelen om nieuwe ervaringen op te doen en om te leren. Daarnaast is spelen het middel om te experimenteren met sociale vaardigheden.

Voor de ontplooiing van kinderen is een uitdagende, stimulerende omgeving nodig.

Het spelmateriaal wordt zorgvuldig gekozen, waarbij gelet wordt op vormgeving, veiligheid en mate van uitdaging.

Ieder spelmateriaal stimuleert één of meerdere aspecten van de ontwikkeling van een kind. Dit geeft het belang aan van variatie in aanbod, maar ook een volledig aanbod. De pedagogisch medewerkers gebruiken speciaal samengestelde lijsten, met daarop alle ontwikkelingsgebieden en het bijbehorende speelgoed als checklist bij aanschaf van nieuw materiaal. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de samenstelling van het aanbod divers is en blijft.

Kinderen spelen gedurende de dag voornamelijk op hun stamgroep. Er is een ruime speelhal en buitenspeelplaats beschikbaar op het kinderdagverblijf waar kinderen van verschillende groepen samen kunnen zijn. Er worden uitstapjes buiten het kinderdagverblijf gemaakt waarbij groepen of delen van groepen worden samengevoegd. Tijdens korte momenten op een dag kunnen de deuren tussen twee groepen open gezet worden, dit geeft kinderen de mogelijkheid om even bij 'de burens' binnen te kijken.

Hieronder een overzicht van speltypen waarvoor materiaal aanwezig is in de groepen en die speltypen die daarmee gestimuleerd worden.

Zintuiglijk spel

Spel waarbij de ontwikkeling van alle zintuigen gestimuleerd wordt.

De fijne motoriek wordt gestimuleerd door bijv. babyspeelgoed voor in de box, insteekmozaïek, puzzels met knoppen, grote kralen rijgen, knippen.

Spel waarbij tast en voelen centraal staan is spelen met water, klei, verf en zand.

Constructiespel, waarbij opbouwen en afbreken belangrijk zijn, levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de motoriek, maar ook oog-handcoördinatie. Constructiespel wordt in de groepen gevormd door blokken in groot en klein formaat, duplo, nopper, treinrails. Voor het op elkaar zetten van blokken moeten ogen en handen nauw met elkaar samenwerken en dat kan een hele klus zijn.

Sociaal spel

Spel waarbij de nadruk ligt op samenspelen zoals bijvoorbeeld gezelschapsspelen.

Fantasiespel waarbij fantaseren, imiteren en rollenspel centraal staan is ook bij uitstek sociaal spel.

Denk hierbij aan de poppenhoek, verkleedkleden, het winkeltje.

Kinderen doen fantasiespel veelal samen en leren op deze manier de wereld te begrijpen. Ze kunnen er hun emoties in kwijt. Een kind dat naar het ziekenhuis moet of er geweest is, laat tijdens het doktertje spelen juist dat zien wat het kind erg bezighoudt.

Bewegingsspel

Spel waarbij bewegen en motorische ervaringen opdoen centraal staan. Bij alle vestigingen kunnen kinderen buiten fietsen en klimmen en klauteren. Als het weer het toelaat wordt er dagelijks buiten gespeeld. Alle vestigingen hebben materialen die motorisch spel bij kinderen uitdagen en stimuleren. Verderop in dit plan wordt nog uitgebreider stilgestaan bij de visie van natuurlijk buitenspelen, die langzamerhand op veel vestigingen vorm krijgt.

Incidenteel worden er ook uitstapjes buiten het terrein van het kindcentrum gemaakt.

Receptief spel

Spel waarbij ontvangen en ontdekken van taal en de taalontwikkeling centraal staan; boekjes voorlezen, plaatjes kijken, liedjes zingen, muziek maken.

Er wordt dagelijks met kinderen gezongen en (voor)gelezen. Veelal gebeurt dit tijdens de momenten dat de kinderen in de kring of aan tafel zitten. De meeste kinderliedjes kunnen gezongen worden met gebaren en andere lichamelijke uitingen, die de tekst van het lied ondersteunen. Op deze manier doen kinderen veel nieuwe woorden op, omdat door het visueel maken een woord makkelijker onthouden wordt.

Denk bijvoorbeeld aan een slurf die met de armen wordt uitgebeeld. Dit is direct concreet, terwijl het woord slurf dat voor een kind nieuw is zonder uitbeelding niet direct duidelijk is.

Via de thema's waarmee we werken worden basisbegrippen op een speelse manier aangeleerd. Ouders worden tijdens de thema's op de hoogte gebracht van activiteiten en de begrippen waaraan we gedurende het thema gaan werken.

In de hal en op de groep wordt het thema zichtbaar gemaakt door materialen op de ontdektafel en worden er gedurende het thema groepswerken of juist individuele knutselactiviteiten uitgevoerd. Deze worden dan in de groepsruimte tentoongesteld.

Cognitief spel

Spel waarbij de nadruk ligt op leren en trainen van de hersenen; puzzelen, blokkenstoof, ringentoren. Cognitieve ontwikkeling wordt vaak gelijk geschakeld met het aanleren van schoolse vaardigheden (schrijven, rekenen, lezen, enz.).

Bij kinderdagverblijf Pi heeft het bieden van ruimte en gelegenheid voor spel prioriteit. Dat kinderen al spelend ook veel leren is een gegeven.

Er wordt aangesloten bij de behoeften van de kinderen, die zelf aangeven waar ze aan toe zijn en waar ze mee willen spelen.

Creatief spel

Kinderen hebben over het algemeen veel plezier in creatieve activiteiten als knutselen, muziek maken, tekenen en toneelspelen. Ze kunnen er veel van hun emoties in kwijt, daarom wordt er op het kinderdagverblijf veel aandacht aan dit ontwikkelingsgebied geschonken. Door een ruim aanbod van materiaal en activiteiten scheppen we een klimaat waarin kinderen met plezier hun creatieve kant kunnen ontwikkelen. Er wordt vaak ingespeeld op actuele thema's zoals de jaargetijden, feestdagen of een verjaardag.

De ervaring met het materiaal en de eigen creativiteit is belangrijker dan het resultaat. In onze prestatie maatschappij wordt resultaat vaak voorop gesteld. Het is voor pedagogisch medewerkers dan ook niet altijd makkelijk om juist te letten op het plezier dat kinderen beleven aan een activiteit meer dan op het resultaat. Op een groot wit vel ontdekken wat tekenen is, is voor een kind en zijn ontwikkeling belangrijker dan dat het eindresultaat iets voorstelt wat voor volwassenen herkenbaar is. Hulp wordt gegeven als een kind, na eerst zelf proberen, zijn plan niet kan uitvoeren. Naast het aanbieden van activiteiten wordt ingegaan op verzoeken die kinderen zelf aangeven.

Buitenspelen

In de literatuur komen we steeds meer onderzoeken tegen waarin het belang van natuur beleven voor kinderen wordt benoemd. De vrijetijdsbesteding van de huidige generatie kinderen wordt steeds meer beïnvloed door de televisie, computer en 'beton en asfalt'. Dat is jammer, omdat natuurbeleving bewegen stimuleert en bijdraagt aan de fysieke, mentale en sociale ontwikkeling van kinderen. Maar ook waardevol is bij het bevorderen van een zorgvuldige omgang met de natuurlijke omgeving.

Bij de inrichting van de buitenterreinen en de keus van de materialen wordt er op gelet dat het aanbod uitdagend, gevarieerd en veilig is en voldoet aan alle wettelijke eisen, maar ook aanzet tot ontdekken en fantasie spel.

Kort samengevat zijn er twee soorten doelen te onderscheiden bij Natuurlijk Spelen:

- Pedagogische doelen:
  - prikkeling van zintuigen en fantasie;
  - ruimte voor creativiteit en expressie;
  - uitnodiging tot veelvoudige en complexe bewegingen;
  - uitnodiging tot verkenning, verovering en inzicht;
  - wekken van betrokkenheid en liefde voor de natuur.

- Ontwikkelingsdoelen:
  - bevorderen van fysieke en verstandelijke vaardigheden;
  - leren inschatten van en omgaan met gevaren;
  - meegroeien met de eigen mogelijkheden en vaardigheden;
  - verkennen van de individuele grenzen;
  - oefening van alertheid, reactievermogen en een vooruitziende blik.

Rol pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers laten afwisselend de kinderen vrij spelen, hun eigen spel kiezen of er wordt gespeeld/ontdekt in de groep, groepsexploratie. De pedagogisch medewerkers stimuleren/activeren en begeleiden de kinderen tijdens het vrij spel. En tijdens de groepsexploratie worden alle kinderen in de groep uitgedaagd en betrokken bij het onderwerp wat op dat moment centraal staat in het thema.

Kinderen moeten de vrijheid hebben om zelf te ontdekken wat ze met spelmateriaal kunnen doen. Pedagogisch medewerkers luisteren naar de mening van de kinderen en proberen daar waar mogelijk ook iets te doen met wensen en meningen.

Tijdens de groepsexploratie worden de kinderen, in het thema, gestimuleerd om na te denken en mee te spelen, door de pedagogisch medewerkers. Als de pedagogisch medewerker signaleert dat een kind langdurig eenzijdig spel speelt of bepaalde soorten spel vermijdt, zal zij door samenspel het kind stimuleren tot uitbreiding van zijn mogelijkheden.

Bij het spelen wordt er naar gestreefd om afwisseling te brengen in rustig en actief spel en vrij en groepsgericht spel.

3.2 Sociale vaardigheden

Het mede opvoeden in groepsverband betekent dat een kind veel leert op het gebied van sociale contacten en -vaardigheden.

Vaardigheden die een toegevoegde waarde hebben t.o.v. het opvoeden in gezinsverband.

Het kind:

- leert samen delen, samen spelen;
- heeft al op jonge leeftijd vriendjes en vriendinnetjes;
- hecht zich naast de vader en moeder aan andere volwassenen en kinderen;
- leert om op z'n beurt te wachten;
- leert zowel met wat oudere als wat jongere kinderen te spelen;
- leert incasseren en dat ruzie erbij hoort, maar dat het ook weer goedge maakt kan worden (eventueel met steun van een volwassene);
- vergroot zijn leefwereld, doordat het ervaringen opdoet met andere kinderen en volwassenen;
- leert dat er verschil is tussen mensen, normen en waarden;
- leert om samen plezier te maken;
- leert van gedrag en vaardigheden van andere kinderen.

Feesten

Kort gezegd, er wordt graag gevierd wat er te vieren valt. Het geven van speciale aandacht aan feestdagen en feestelijke dagen of gebeurtenissen zijn belangrijke rituelen voor kinderen. Bovendien zijn feestelijke activiteiten een goed middel om op een speciale manier met elkaar om te gaan of om kinderen speciale aandacht te geven.

Iedere groep besteedt aandacht aan de jaarlijkse algemeen erkende Nederlandse feestdagen als Kerst en Pasen met bijvoorbeeld lekker eten en speciale knutselactiviteiten. Maar ook de verjaardag van de kinderen wordt gevierd in de groep. Bijzondere dagen zijn ook bijvoorbeeld, het zomerfeest, carnaval, opa en oma dagen, vader- en moederdag, oud en nieuw enzovoorts.

3.3 Motorische en zintuiglijke ontwikkeling

Kinderen moeten de ruimte krijgen om de omgeving te ontdekken en hun motoriek en zintuigen te ontwikkelen. Het ontdekken van de omgeving gebeurt door bewegen, voelen, zien, ruiken, proeven en horen. En gaat dus gepaard met het ontwikkelen van de motoriek en zintuigen.

De omgeving moet daarom uitnodigend worden ingericht. De criteria van de groepsruimten van Kinderdagverblijf Pi zijn daarom als volgt: veiligheid, uitdaging, variatie en aansluiting bij de zone van naaste ontwikkeling van het kind.

Wanneer een kind iets nieuws leert dan ontstaat er een nieuwe verbinding tussen zenuwcellen. Herhaling is hiervoor belangrijk en positieve respons van de pedagogisch medewerker.

Concreet bestaat het aanbod bij Kinderdagverblijf Pi uit ruimte voor spel en bewegen in een uitnodigende omgeving, met een kindvolgende rol voor de pedagogisch medewerker

Gedurende de dag zijn er meerdere momenten van beweegactiviteiten, hierbij valt te denken aan: aan en uitkleden, tafeldekken en afruimen, kennismaken met materialen, bouwen, knippen, plakken en verven.

3.4. Taalontwikkeling

Ieder kind krijgt de behoefte om zich uit te drukken. Communicatie en interactie staan daarbij centraal. Dit moet wel op gang worden gebracht. Het taalaanbod ziet kinderdagverblijf Pi erg belangrijk voor kinderen. Ouders en pedagogisch medewerkers hebben een essentiële rol hierin. Daardoor wordt het kind gestimuleerd om elke keer iets bij te leren. Het taalvermogen waarmee een kind geboren is wordt op die manier op gang gebracht. Daarnaast wordt er feedback op wat het kind zegt gegeven. Zodoende ontdekt het verschillen tussen eigen input en dat van de omgeving.

Het samenspel van goed taalaanbod, het eigen taalvermogen van het kind en instructie en feedback van de omgeving leidt ertoe dat een kind steeds verder zijn taal ontwikkelt.

Daarom verwoorden pedagogisch medewerkers bij Kinderdagverblijf Pi van jongs af aan alles waar een kind bij betrokken is. Zo wordt het taalbegrip gestimuleerd. Het taalaanbod is afgestemd op het niveau van het kind. De zinnen zijn niet te lang en de intonatie past bij de belevingswereld van het kind. Kinderen worden uitgedaagd om te gaan praten doordat vragen worden gesteld, hierbij is het stellen van open vragen belangrijk. Het kind wordt feedback gegeven op wat het zegt.

Voorlezen heeft een belangrijke plek binnen het kinderdagverblijf, hier wordt in grote mate aandacht aan besteed.

3.5 Gezonde leefstijl

Gezonde voeding is essentieel voor een goede groei en ontwikkeling van kinderen.

Bij het kinderdagverblijf staat gezonde voeding centraal. Het is belangrijk om op jonge leeftijd een gezond voedingspatroon aan te leren. Pedagogisch medewerkers zijn hierbij stimulerend aanwezig.

Hoofdstuk 4: - de kans geven om zich waarden en normen eigen te maken.

Inleiding:

Binnen een kinderopvanggroep worden veel waarden geleerd als: samen delen, elkaar helpen, samen conflicten oplossen. Kinderen leren ook omgaan met verschillen, rekening houden met elkaar en goede manieren.

De samenleving heeft baat bij goed opgevoede kinderen die later als volwassene een bijdrage leveren aan het economische en culturele welzijn. Vanuit de samenleving gezien is het ook belangrijk dat ieder kind zijn of haar talenten kan ontplooiën.

In dit hoofdstuk kun je lezen hoe kinderdagverblijf Pi omgaat met de overdracht van waarden en normen en hoe er begeleid wordt in de socialisatie van kinderen

4.1. Overdracht van normen en waarden

Pedagogisch medewerkers geven het goede voorbeeld in woord en daad. Ze geven kinderen de kans om zich waarden en normen eigen te maken door het goede voorbeeld te geven en grenzen te stellen aan goed en slecht. Ze laten kinderen zien dat zaken en mensen anders kunnen, mogen of soms moeten zijn. De pedagogisch medewerkers en de groep dragen bij aan de ontwikkeling van empathie en sociaal gedrag van kinderen.

Kleine kinderen zijn erg lichaamsgericht. Lichaamstaal is, zeker zolang ze nog moeilijk praten, hun belangrijkste communicatiemiddel. Pedagogisch medewerkers zijn hier alert op en zullen, in overleg met de ouders, de taal van ieder kind proberen te begrijpen.

Lichamelijk contact, bij het spelen, maar ook tijdens het verschonen, is erg belangrijk. Wij vinden het goed dat kinderen leren dat lichamelijk contact prettig kan zijn. Tegelijkertijd moeten ze ook leren (durven) aangeven waar hun grenzen liggen, en leren de grenzen van anderen te respecteren.

Kinderen gaan op een gegeven moment hun eigen lijf en dat van anderen ontdekken. Ook hier geldt dat de grenzen in de gaten gehouden moeten worden.

Spreektaal

De kinderen die komen spelen in onze groepen, zullen altijd in het Nederlands worden aangesproken. De Nederlandse taal is de spreektaal voor alle pedagogisch medewerkers.

Daarnaast zullen de pedagogisch medewerkers rekening houden met de thuistaal, of dat nu een buitenlandse taal of het dialect wat in de verschillende dorpskernen wordt gesproken, is.

We vinden het van belang dat kinderen de Nederlandse taal goed kunnen begrijpen en spreken.

4.2. Socialisatie

Bij verantwoorde kinderopvang hoort de overdracht van normen en waarden. Kinderen moeten gestimuleerd worden om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving. Bij socialisatie leren kinderen waarden en normen van de samenleving. Ook leren zijn door cultuuroverdracht meer over gebruiken, tradities en gewoontes van de samenleving en de verschillende culturen die daar deel van uit maken. Socialisatie verwijst naar de manier waarop een individu wordt bijgestaan in het proces om volwaardig lid te worden van een of meerdere sociale groepen. Kinderdagverblijf Pi ziet dit als een belangrijke factor voor de ontwikkeling van jonge kinderen.

Hierbij kan gedacht worden aan het bieden van structuur en het creëren van een klimaat waarin de ontwikkeling van het kind zich leert aanpassen aan de regels en omgangsvormen die gelden in de samenleving.

Kinderdagverblijf Pi ziet drie dimensies als belangrijk om hierbij stimulerend aanwezig te zijn:

- Autonomie ondersteuning: omvat het stimuleren van het kind om op een actieve manier de wereld te ontdekken en zich doelen te stellen. Om autonomie te stimuleren kunnen kinderen worden aangemoedigd een eigen mening te formuleren en het kind actief bij het oplossen van problemen te betrekken.
- Warmte: ook wel responsiviteit genoemd, kan omschreven worden als sensitief reageren op de signalen van het kind en het bieden van onvoorwaardelijke steun in de vorm van betrokkenheid, liefde en aandacht.
- Gedragscontrole: het gedrag waarmee ouders en opvoeders proberen het gedrag van kinderen te reguleren, te superviseren en zodanig te beïnvloeden dat het kind zich de regels en normen eigen maakt en leert omgaan met structuur in het alledaagse leven.

Hoofdstuk 5: Oudercontact, samenwerken met ouders

De opbouw van een goede pedagogisch medewerker-kind relatie kan niet zonder contact tussen pedagogisch medewerkers en ouders.

Het eerste contact tussen de ouders, hun kind en het kinderdagverblijf wordt gelegd tijdens de intake. Ouders en kind worden voor deze kennismaking uitgenodigd door de vestigingsmanager van de locatie waarin het kind opgevangen wordt. De vestigingsmanager neemt met de ouders het formulier Intakegegevens door en plant samen met de ouder de wenaafspraken voor het kindje. Er wordt kennis gemaakt met medewerkers van de groep waar het kindje wordt geplaatst.

We streven ernaar in de eerste periode zoveel mogelijk dezelfde pedagogisch medewerker als eerste aanspreekpunt voor de ouders te laten fungeren. De vestigingsmanager neemt met de ouders tijdens de intake het informatie pakket door en er worden bijzonderheden besproken over het kind en/of het gezin die van belang zijn voor de pedagogisch medewerker om te weten (allergieën, bijzonderheden in ontwikkeling van kind etc). Daarnaast wordt er informatie gedeeld over bijvoorbeeld eten, slapen, halen en brengen. Er wordt gebruik gemaakt van een checklist, zodat alle relevante onderwerpen zoals dagindeling, huisregels, ziektebeleid en wenprogramma aan de orde komen. De gegevens van het intakeformulier worden ingevoerd in Bitcare, tevens wordt aan Bitcare het document dagritme toegevoegd zodat alle gegevens voor de pedagogisch medewerkers altijd bij de hand is. Belangrijke zaken uit het kennismakingsgesprek worden met het team doorgesproken.

Het contact met de ouders is zeer belangrijk, om zowel praktische zaken als pedagogische aanpak op elkaar af te stemmen, en kan op verschillende manieren plaatsvinden:

Mondeling:

- Ouders en pedagogisch medewerkers hebben bij het halen en brengen de gelegenheid om elkaar te spreken. In de praktijk blijkt dat dit niet altijd de meest geëigende tijd is om uitgebreid met elkaar te praten of om zwaarwegende zaken ter sprake te brengen. Ouders kunnen altijd vragen om een gesprek op een ander tijdstip.
- Er kunnen, zowel op verzoek van de pedagogisch medewerkers als de ouders, gesprekken plaatsvinden over het functioneren van het kind in de groep.
- Eenmaal per jaar wordt de mogelijkheid geboden voor een ouder-pedagogisch medewerker gesprek voor de dagverblijfkinderen, waarin de ontwikkeling en de sociale vaardigheden van het kind besproken wordt aan de hand van een ingevulde observatielijst, de zogenaamde 10-minuten gesprekken.

Schriftelijk:

- Bij de vestigingen van kinderdagverblijf Pi wordt actief gewerkt aan thema-activiteiten voor kinderen. Ouders krijgen bij start van elk nieuw thema, informatie over het thema dat start, zodat ze thuis kunnen mee praten en spelen.
- Gedurende de periode dat kinderen op het kinderdagverblijf zijn worden ze geobserveerd aan de hand van het observatiesysteem dat Pi gebruikt, dit mag aan het einde van de opvangperiode mee naar huis en kan eventueel worden gebruikt bij de overdracht naar de basisschool.
- In Bitcare worden dagelijks de schema's, foto's en verhaaltjes voor de kinderen bijgehouden, ouders hebben op deze manier gedurende de dag inzicht in het verloop van de dag van hun kind. Van de baby's wordt dagelijks bijgehouden hoe laat er geslapen en gegeten is en hoe dat is verlopen, wanneer het kindje wat ouder is ligt de nadruk meer op de activiteiten enz.
- Veranderingen die de opvang van uw kind aangaan worden d.m.v. een brief, memo of email met ouders gecommuniceerd.

Ouderparticipatie:

Kinderdagverblijf Pi heeft per locatie een ouderraad. Hierin worden de locatie gebonden zaken besproken. De rechten en plichten rondom de ouderinspraak zijn vastgelegd in de reglementen van de ouderraad. Ouders worden bij de intake gevraagd of ze interesse hebben om zitting te nemen in

Contact in bijzondere situaties

Ouders die hun kind bij kinderdagverblijf Pi laten opvangen kunnen er zeker van zijn dat er betrokken en goed geschoolde pedagogisch medewerkers werken, die het optimale voor het kind willen en in overleg met ouders de optimale situatie willen creëren om een kind goed te begrijpen en op te vangen. Over het algemeen verloopt de ontwikkeling en het gedrag van een kind volgens verwachting en verloopt het overleg met ouders prima. Af en toe zien pedagogisch medewerkers ontwikkelingen of gedrag bij kinderen waar zij zich zorgen over maken. Kinderdagverblijf Pi heeft voor die signalen verschillende protocollen van handelen ontwikkeld als leidraad voor het handelen van pedagogisch medewerkers. Onder het kopje signalerende taak, in dit plan, staat vermeld dat pedagogisch medewerkers met ouders in contact treden als zij zich zorgen maken over de ontwikkeling van het kind. Kinderdagverblijf Pi hanteert daarvoor een protocol van handelen omtrent zorgkinderen. In aansluiting daarop kent kinderdagverblijf Pi de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld, waarin pedagogisch medewerkers handvaten krijgen om hun vermoedens van kindermishandeling te onderzoeken en in acties om te zetten. De medewerkers van kinderdagverblijf Pi zijn professionals die hun verantwoordelijkheid nemen. Bij overlijden van een kind of een ouder zullen pedagogisch medewerkers en leidinggevenden, volgens het protocol rouwverwerking trachten alle zorgvuldigheid die geboden is in de situatie op te pakken.

Bijlage 1

Dagindeling Kinderdagverblijf

Tijd	Activiteit (ochtend)	Tijd	Activiteit (middag)
6.30-9.00 uur	Kinderen ontvangen Vrij spel, activiteit aan tafel Dag voorbereiden, Activiteiten voorbereiden en/of klaarzetten	13.00 uur	Activiteit Pauze moment voor pedagogisch medewerkers
9.00 uur	Samen opruimen, daarna aan tafel	14.00 uur	De jongste kinderen krijgen drinken met een soepstengel of babyliga en gaan daarna naar bed.
9.30 uur	Fruit eten: Namenliedje Dagritme kaarten bespreken (peuters) Liedje smakelijk eten Afsluiten met liedjes of een boekje	14.30 uur	Kinderen uit bed Samen drinken en een koekje Afsluiten met een boekje lezen of liedjes zingen
10.00 uur	Plassen* en/of verschoning Jongste kinderen gaan naar bed	15.00 uur	Activiteit Buiten spelen Vrij spel
10.15 uur	Activiteit: Vrij spel Buitenspelen Knutselen Muziek enz	16.15 uur	Samen opruimen Plassen* en/of verschoning Dag afsluiten, kort doorspreken Drinken tussendoortje Warm eten voor wie dit aanvraagt
11.15 uur	Samen opruimen Kinderen komen uit bed	17.00-19.00 uur	Kinderen worden opgehaald Overdracht
11.30 uur	Brood eten: Dagritme kaarten bespreken (peuters) Liedje smakelijk eten 1 ^e boterham gezond met een vorkje 2 ^e boterham zelf smeren en zelf beleg kiezen Peuters smeren zelfstandig hun brood		*gedurende de dag wordt er ook aandacht besteed aan zindelijkheidsstraining
12.15 uur	Plassen* en/of verschoning		

**Bijlage 2:
Overzicht personeelsplanning Kinderdagverblijf Pi (vestiging)**

Maandag:

Groep	Vroege dienst	Tussen dienst	Late dienst

Dinsdag:

Groep	Vroege dienst	Tussen dienst	Late dienst

Woensdag:

Groep	Vroege dienst	Tussen dienst	Late dienst

Donderdag:

Groep	Vroege dienst	Tussen dienst	Late dienst

Vrijdag:

Groep	Vroege dienst	Tussen dienst	Late dienst

Invalmedewerkers:

Wie	Dagen beschikbaar	Groepen:

